

Professionshøjskolen UCC

[UNDERSØGELSE AF KOMMUNERNES DIGITALISERINGSPOLITIK PÅ DAGTILBUDSOMRÅDET]

Denne undersøgelse er foretaget som en del af udviklingsprojektet Digital kultur i børnehaven, der har til formål at undersøge, hvordan den digitale kultur kommer til udtryk i udvalgte dagtilbud for førskolebørn, baggrund af undersøgelsen at afdække hvilke mulige behov, der er for tiltag inden for området i forhold til arbejdet med digital kultur og pege på nogle problemfelter / fokusområder i forhold til, hvorledes dagtilbud kan udvikle kompetencer, der sigter mod at understøtte børns mediedannelsesprocesser.

Du kan læse mere udviklingsprojektet på: www.digitalkultur.dk

Indhold

Om undersøgelsen.....	2
Hvilke afdelinger har besvaret?	3
Hvem har stået for besvarelsen?	4
Antal administrative medarbejdere:	5
Antal dagtilbudstyper:	7
Er der i kommunen udarbejdet retningslinjer for læreplansarbejdet?.....	9
Er der i kommunen udarbejdet centrale retningslinjer for dagtilbuddenes arbejde med læreplaner? ..	10
Har kommunen en strategi- eller handleplan for anvendelsen af digitale medier i dagtilbuddene? ..	12
Hvorledes finansieres digitalt udstyr til dagtilbuddene?.....	13
Eksisterer der i kommunen oversigter over dagtilbuddenes digitale udstyr?	14
Ydes der i kommunen support af institutionernes digitale udstyr?.....	15
Er der fra centralt hold kendskab til hvilket udstyr det enkelte dagtilbud ”typisk” råder over og i givet fald hvilket?.....	16
Stiller kommunen krav til de pædagogiske medarbejderes digitale kompetencer?	17
Indgår digitale kompetencer som et fokuspunkt i MUS-samtaler?.....	19
Hvorledes finansieres de pædagogiske medarbejderes digitale kompetenceudvikling?	20
Hvor mange dagtilbud i kommunen har en selvstændig digital platform?.....	21
I hvilken grad finder kommunen det hensigtsmæssigt, at de enkelte dagtilbud anvender digitale medier til?	22
Eksisterer der i kommunen eller er der vedtaget fremadrettede initiativer, f.eks. visions- og strategiplaner, der inkluderer kvalificering af det digitale arbejde i dagtilbuddenes pædagogiske miljøer?	24
I hvilken grad mener du som respondent kommunen vil prioritere kompetenceudvikling i dagtilbuddene inden for de næste 2-3 år?	26
Respondenterne fik afslutningsvis mulighed for at kommentere digitaliseringsarbejdet generelt hvad enten det rettede sig mod den lokale indsats eller den nationale.	27
Respondenterne fik ligeledes mulighed for at kommentere spørgeskemaet.	27
Konklusioner:	28
Sammenfatning	29
Anbefalinger:	30

København september 2011

Om undersøgelsen

Enheden "It, medier og læring" Professionshøjskolen UCC har i april/maj måned 2011 foretaget en undersøgelse af hvorledes kommunerne håndterer nye medier i både organisatorisk og pædagogisk sammenhæng på førskoleområdet. Baggrunden er at kommunerne med serviceloven af 2004 er pålagt at etablere læreplaner for alle dagtilbud og at der dermed er kommet forøget fokus på læringsdimensionen for børn i aldersgruppen 0-6 år. Derudover er børns udstrakte brug af medier efter Professionshøjskolen UCC's opfattelse en væsentlig årsag til at beskæftige sig med digitaliseringsproblematikker i dagtilbudsområdet. Undersøgelsen er en del af et interventionsprojekt ved navn "Digital Kultur i børnehaven" der har til hensigt at opsamle erfaringer om børns brug af digitale medier med henblik på at få viden om hvordan dette arbejde med medier bedst gribes an i førskolealderen. Resultaterne fra denne undersøgelse vil yderligere komme et andet projekt om digitalisering af læreplaner til gode. Dette projekt ligger for tiden til godkendelse i ABT fonden.

Dagplejen har ikke deltaget i undersøgelsen, til gengæld er der stillet et enkelt spørgsmål om kommunernes sfo'er, som traditionelt ikke falder inden for dagtilbudsområdet, men dog visse steder sorterer under samme forvaltning, typisk "Børn og Skole".

Samtlige 98 kommuner har modtaget et link til et elektronisk spørgeskema med 20 spørgsmål om digitalisering af dagtilbudsområdet. Se bilag. De mailadresser der er anvendt er alle angivet på kommunernes hjemmesider. Såfremt en kommune ikke besvarede undersøgelsen eller på anden vis reagerede på den først anvendte mailadresse, er der efter 18 dage anvendt en alternativ mailadresse og linket til det elektroniske spørgeskema atter fremsendt med anmodning om evt. at videresende mailen til en medarbejder med indsigt i eller med ansvar for dagtilbudsområdet. Denne procedure har medført, at nogle få kommuner har besvaret spørgeskemaet 2 gange, da modtageren af første mail har ventet til efter deadline med at besvare. Undersøgelsen er korrigeret for dette ved at lade den alternative besvarelse udgå.

Undersøgelsen er anonymiseret og ingen kommuner vil kunne identificeres i det endelige materiale. Alle deltagende kommuner har ønsket at modtage undersøgelsesresultaterne som er sent elektronisk til nærmere angive mailadresser.

86 ud af 98 kommuner har åbnet undersøgelsen via det fremsendte link.

6 kommuner har svaret, at de ikke ønskede at deltage i undersøgelsen. Store kommune pga. at dagtilbudsområdet er organiseret i forskellige afdelinger og det må formodes at indebære et større koordineringsarbejde at tilvejebringe et overblik, der tilfredsstillende undersøgelsen. Små kommuner har ikke angivet årsag. En enkelt kommune har angivet fejl i undersøgelsens præmis som årsag til manglende besvarelse.

78 kommuner har helt eller delvist gennemført undersøgelsen, heraf har 54 besvaret samtlige spørgsmål. Undersøgelsen hviler ikke på et videnskabeligt statistisk grundlag idet resultaterne udelukkende er tilvejebragt med henblik på at kortlægge dagtilbudsområdets praksis i forbindelse med den pågående digitaliseringsindsats, der i disse år iværksættes af både stat og kommuner. På baggrund af undersøgelsen vil Professionshøjskolen UCC iværksætte en række initiativer med henblik på at udvikle de organisatoriske og pædagogiske områder og iværksætte videreuddannelsesmuligheder for de personalegrupper i dagtilbuddene for hvem digitalisering har nogle potentialer.

Undersøgelsens resultater vil derudover kunne bruges af de enkelte kommuner til at orientere sig om hvorledes digitaliseringsprocesserne udvikler sig i andre kommuner og på den måde kan undersøgelsen bruges som inspirationsmateriale i den enkelte kommune.

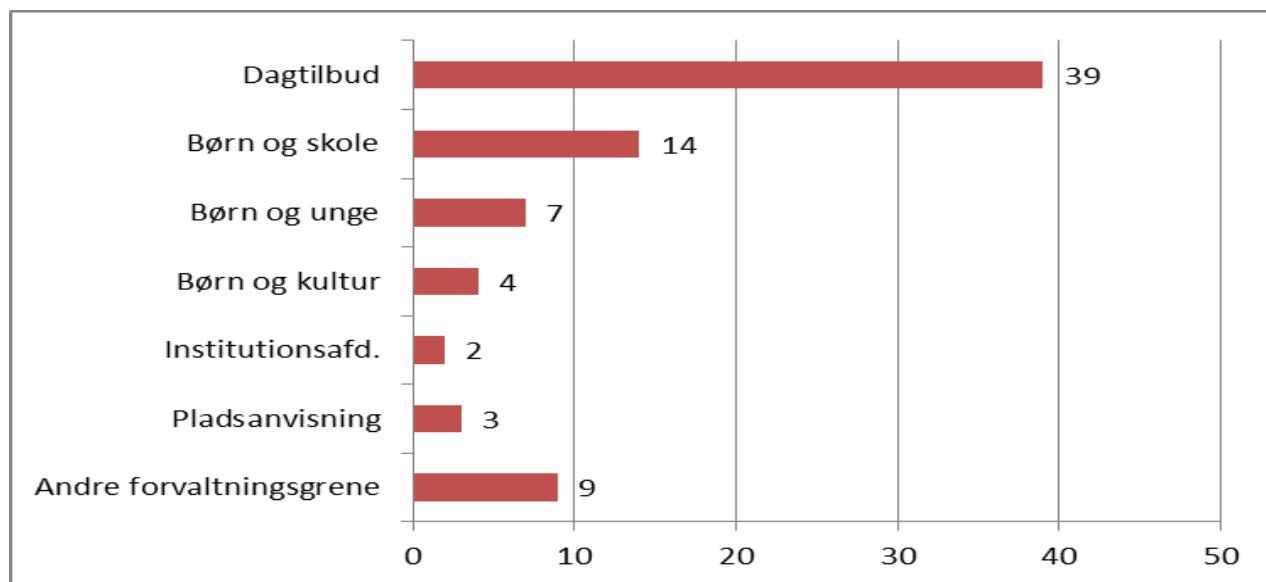
Undersøgelsen har 20 spørgsmål. Diagrammerne viser den direkte optælling af de lukkede spørgsmål mens den efterfølgende tekst er en kombination af talanalyser og nedslag i kommentarer fra de åbne spørgsmål. En række besvarelsers procentsum overstiger 100, da spørgsmålene ikke er stillet komplementært og giver rum for flere svarmuligheder. F.eks. kan der i spørgsmål 8 svares bekræftende i alle 4 kategorier hvilket teknisk set overlapper, men giver UCC et bredere billede af situationen i praksis og dermed et bedre udgangspunkt for iværksættelsen af realistiske digitale uddannelsesinitiativer.

Rapporten afsluttes med en opsummering af konklusioner på datamaterialet og giver en række anbefalinger til hvorledes arbejdet med digitalisering kan kvalificeres.

1

Hvilke afdelinger har besvaret?

Kommunerne organiserer dagtilbudsarbejdet meget forskelligt og rammerne for de afdelinger, hvor en medarbejder har besvaret undersøgelsen er derfor også meget forskellige. Det samme er enhedernes navne og undersøgelsen kan bekræfte at kommunerne anvender mere end 20 forskellige navne på de forvaltningsenheder, der administrerer dagtilbudsområdet. Dette resultat er dog ikke entydigt, da muligheden eksisterer, at en afdeling, der til daglig ikke administrerer dagtilbudsområdet er sat til at besvare undersøgelsen. En del "ved ikke" besvarelser indikerer dette.

Typisk navne på afdelinger der har besvaret undersøgelsen:

Dagtilbud eller Center for dagtilbud

Børneforvaltningen eller Børne- og kulturforvaltningen

Institutionsafdelingen eller -center

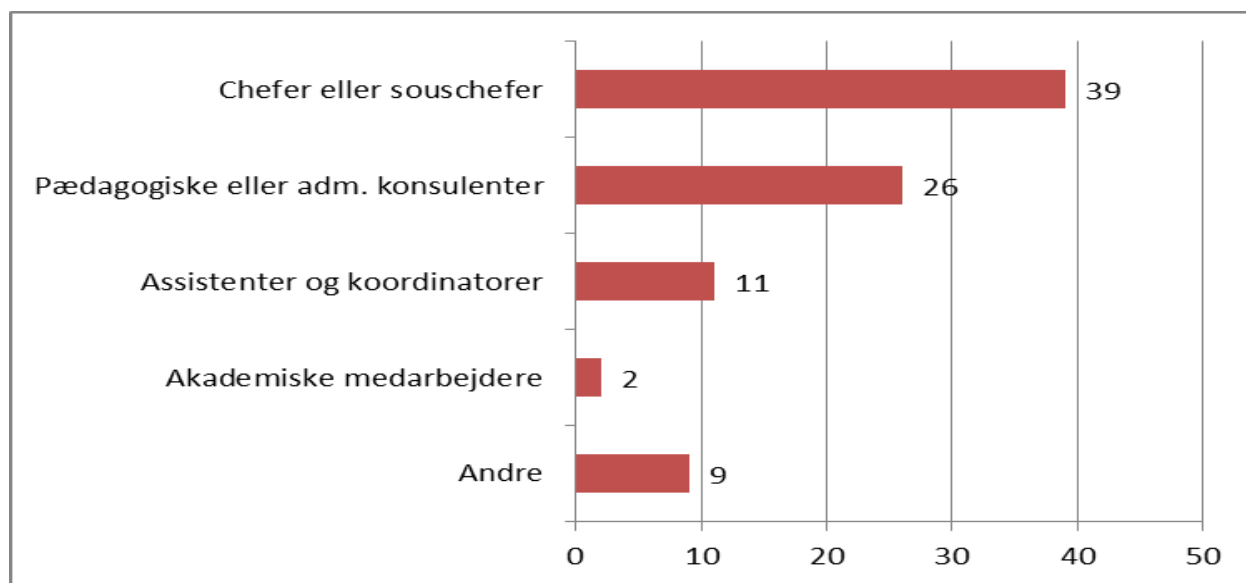
Center for skole og dagtilbud

Børn og Skole

Hvem har stået for besvarelsen?

Forskellige medarbejdere i kommunerne har stået for besvarelsene. Der er angivet mere end 20 titler. Dog således at der er overvægt i ledende medarbejdere. Både administrative og pædagogiske medarbejdere har besvaret.

Med henblik på at gøre datamaterialet overskueligt er alle titler kategoriseret som det fremgår af diagrammet.

Typisk har flg. medarbejdere besvaret:

Dagtilbuds-, afdelings-, og børnechefer

Udviklings-, pædagogiske og institutionskonsulenter

Pladsanvisere og akademiske medarbejdere.

De to første spørgsmål tjente primært til identifikation af respondenterne og bliver ikke gjort til genstand for analyse og konklusioner eller vægtet i forhold til svarene. Det er dog ikke uinteressant for Professionshøjskolen UCC at identificere respondentgrupperne for dagtilbudsområdet, når der skal igangsættes initiativer med henblik på en intensiveret digitaliseringsproces. Skal udviklingsprojektet lykkes, er det vigtigt at være praksisnær og tage udgangspunkt i den struktur, den lokale organisationskultur er bygget op omkring. I den forbindelse er forvaltningsmåder og – metoder væsentlige.

Samtidig skal de første identifikationsspørgsmål hjælpe med at afgøre om undersøgelsen kan siges at være repræsentativ og valid og om der kan fæstes lid til reliabiliteten. Det mener vi således er tilfældet.

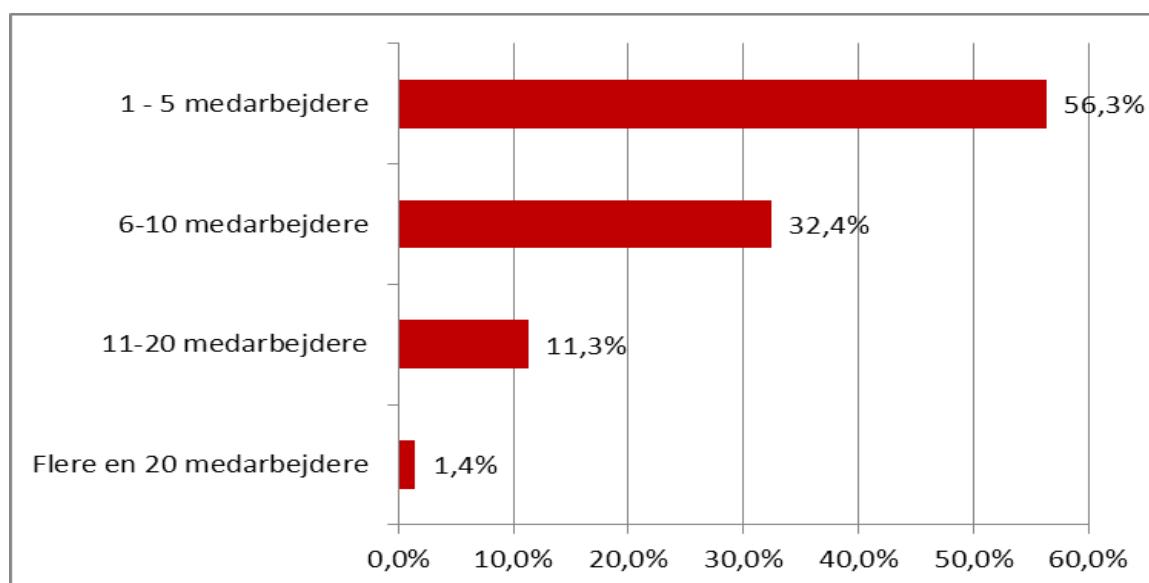
3

Antal administrative medarbejdere:

Kommunernes størrelse er en god indikator for antallet af medarbejdere, der på forvaltningsplan er beskæftiget med administration af dagtilbudsordningerne. Spørgsmålene rettede sig kun mod beskæftigede i forvaltningerne og altså ikke mod de lokale medarbejdere i dagtilbuddene. Spørgsmålet er stillet for at lokalisere, om der er sammenhæng mellem kommunestørrelse, antal administrativt beskæftigede på dagtilbudsområdet og digitaliseringspolitikken.

Tallene strækker sig fra en enkelt adm. medarbejder til 250.

Langt de fleste kommuner har mellem 1 og 10 medarbejdere til administration af dagtilbudsområdet og knap 13 % har flere end 10.

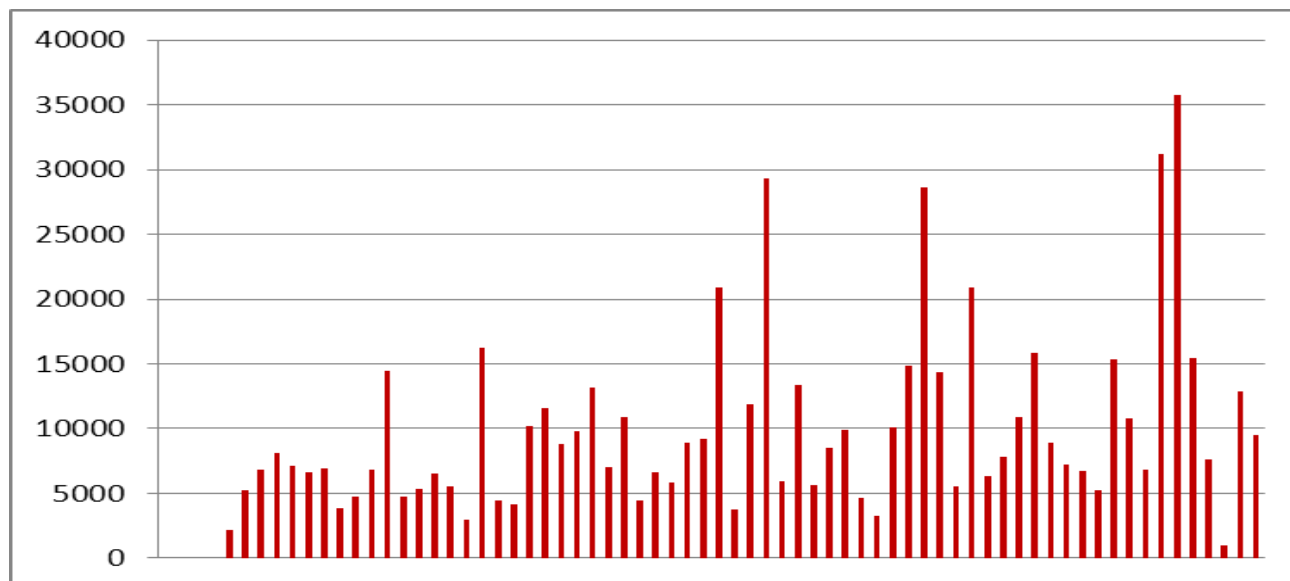

Der er af gode grunde en klar forskel fra små til store kommuner og ikke overraskende har større kommuner flere administrative medarbejdere en små. Overraskende er det imidlertid at de største kommuner ikke synes at have et samlet overblik over dagtilbudsområdet, typisk fordi området er delt ud på flere forvaltningsgrene.

Materialet giver ikke belæg for at konkludere, at flere administrative medarbejdere betyder større fokus på digitalisering og dermed, at større kommune er længere i den digitale udviklingsproces end mindre kommuner.

Der kan således ikke lokaliseres sammenhæng eller forbindelse mellem antal forvaltningsmedarbejdere og at kommunen har en handle- eller strategiplan for digitalt arbejde i deres dagtilbud.

Antal indbyggere pr. medarbejder i forvaltningerne

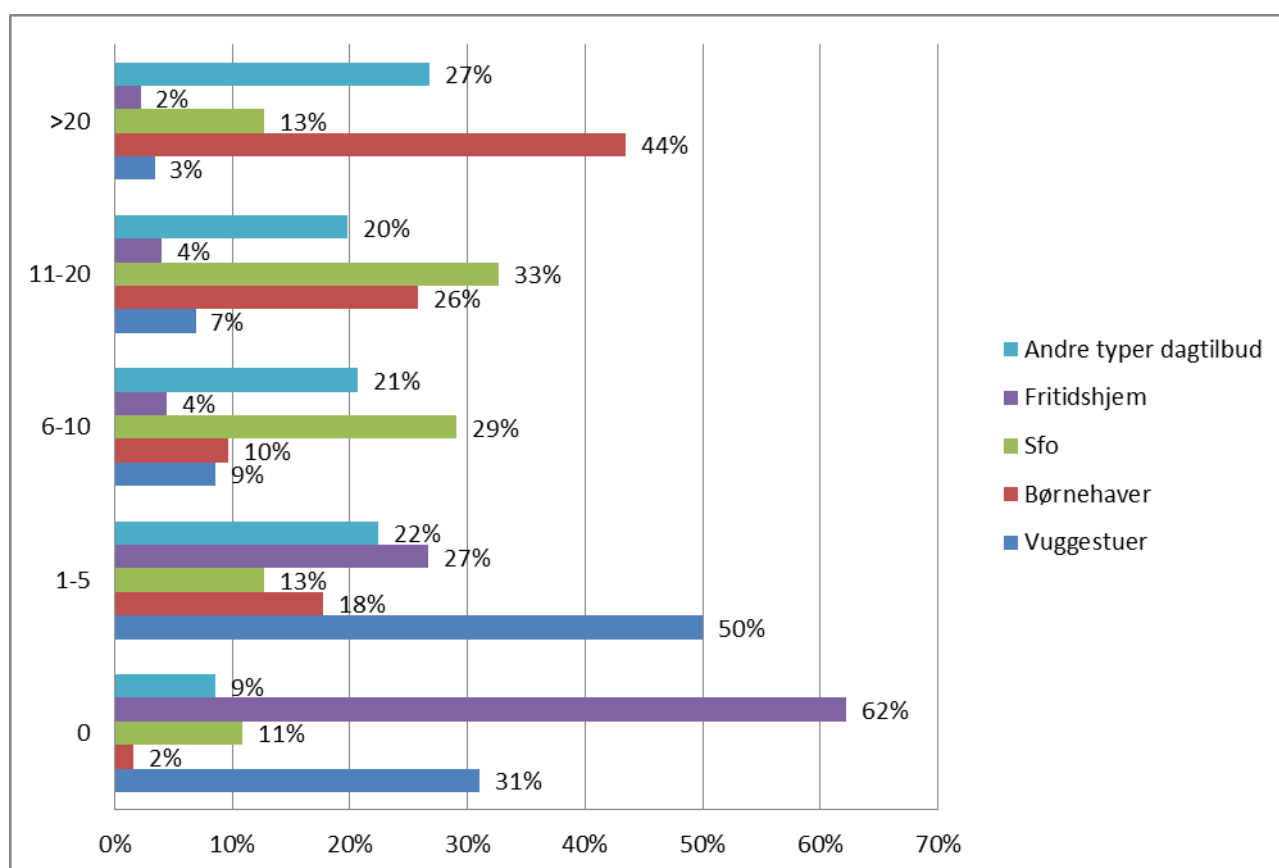
I forhold til kommunestørrelse er der naturligvis stor forskel på hvor mange administrative medarbejdere der arbejder i de kommunale forvaltninger. I en enkelt kommune er der ansat mere end 200 medarbejdere. I meget små kommuner forekommer der relativt få indbyggere pr. administrative medarbejdere, i et enkelt tilfælde under 1000 indbyggere pr. medarbejder. Men undersøgelsen afdækker ikke om de administrative medarbejdere samtidig er beskæftiget med andre opgaver i andre forvaltningsgrene. I større kommuner kan der være op til lidt over 35 000 indbyggere pr administrativ medarbejder inden for dagtilbudsområdet.

I gennemsnit har kommunerne knap 10 000 indbyggere pr. administrativ medarbejder i den hovedforvaltningsgren, der administrerer dagtilbudsområdet.

Antal dagtilbudstyper:

Kommunerne blev bedt om at angive antallet af forskellige typer dagtilbud hvilket gav anledning til en del forvirring, da en række kommuner ikke følte sig repræsenteret godt nok i de opstillede kategorier. For undersøgelsens hovedsigte er det ikke centralt hvilke typer, der er angivet, det var et måske forgæves forsøg på imødekomme den organisatoriske struktur i flest mulig kommuner ligesom det var et forsøg på at lette respondenternes arbejde med at finde frem til det endelige antal dagtilbud i kommuner. Der er derfor kun analyseret på vuggestuer, børnehaver og andre typer i form af aldersintegrerede institutioner.

Undersøgelsen fokuserer på om der kan lokaliseres en sammenhæng mellem antallet af institutioner og den måde man forvaltningsmæssigt håndterer disse på..

I 4 ud af 5 kommuner har man mellem 0 og 5 vuggestuer. Der er således i 81 procent af kommunerne en håndfuld vuggestuer at vælge mellem hvis man ser bort fra lokale fordelingsproblematikker, der måtte eksistere.

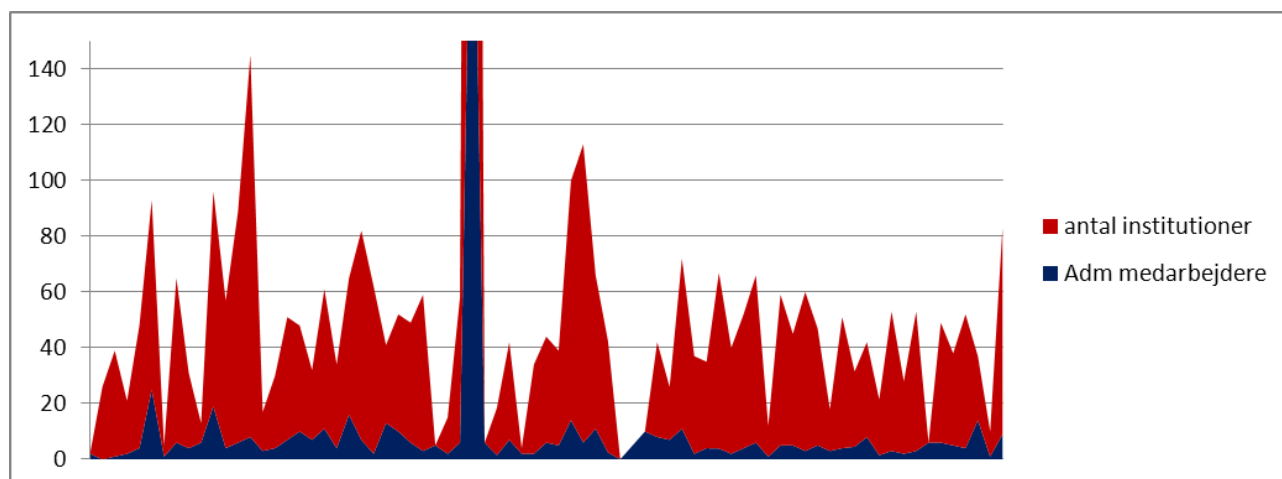
Børnehaver er det typiske dagtilbud i kommunerne og 70 % har da også mere end 11 af slagsen og lige så markant er det at 44 % af kommunerne har mere end 20 børnehaver.

Fritidshjem og sfo'er falder i de fleste kommuner uden for forvaltningsområdet for dagtilbud hvorfor de ikke tages op og gøres til genstand for analyse.

Store kommuner har ikke overraskende både flere typer institutioner og et større antal. Dette siger imidlertid ikke noget om dækningen af det lokale behov og det er ofte mindre kommuner, der har flest dagtilbudspladser pr. 100 indbyggere i den relevante aldersgruppe. Undersøgelsen støtter sig her af tal fra Kommunefakta.

Det er imidlertid interessant at konstatere, at typer af institutioner og deres antal lader til at være lokalpolitisk bestemt. Tendensen er således, at meget store kommuner satser mere på aldersintegrerede institutioner end små kommuner. Dog med enkelte undtagelser.

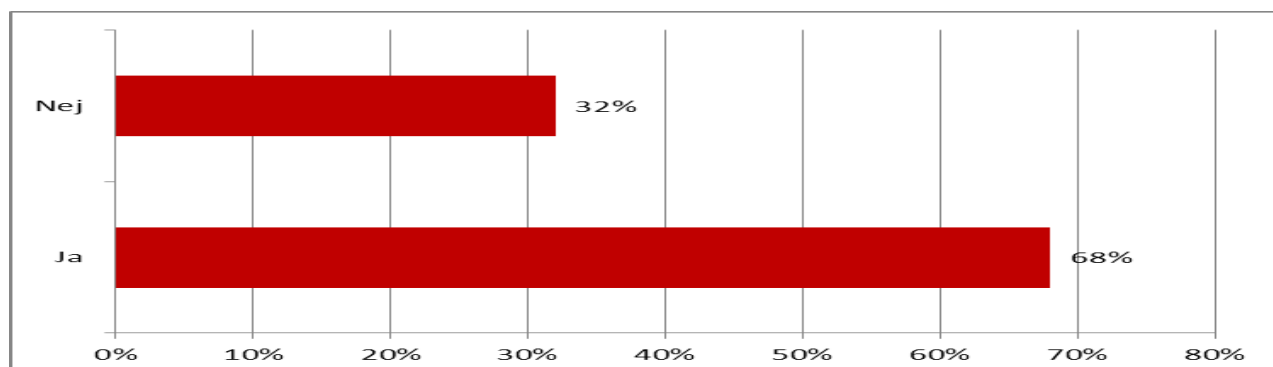

Sammenligner man kommunernes antal af dagtilbud med antal administrative medarbejdere kan der kun lokaliseres en beskedent sammenhæng; noget entydigt billede er der ikke.

Denne del af undersøgelsen er imidlertid ikke det centrale for undersøgelsens formål, som er at tilvejebringe en status i forhold til kommunernes digitaliseringsbestrebelse på dagtilbudsområdet. Der vil derfor ikke blive analyseret yderligere på disse data. I stedet henvises der til www.kommunefakta.dk og www.dst.dk hvor der findes udmærket statistisk materiale, der angiver kommunernes håndtering af dagtilbud i forhold til størrelse, økonomi, antal indbyggere osv. Spørgsmålene 1-4 er medtaget for at sammenligne undersøgelsens faktuelle tal med officielle statistikker og med henblik på at vurdere om de deltagende kommuner i nærværende undersøgelse udgør et repræsentativt udvalg for området. Alene det faktum at 54 kommuner har besvaret samtlige spørgsmål gør, at man må tillægge undersøgelsens resultater værdi idet det dog skal bemærkes, at flere af de største kommuner ikke deltager.

Er der i kommunen udarbejdet retningslinjer for læreplansarbejdet?

Kommentar til spørgsmålet: Både hvad angår mundtlige såvel som skriftlige anvisninger

I en række kommuner administreres dagtilbudsområdet ikke fra centralt hold. Dagtilbuddene gør det selv og har et selvstændigt råderum. De enkelte dagtilbud lægger via denne autonomi selv de nødvendige overordnede administrative rutiner og retningslinjer for læreplansarbejdet. En kommune fremhæver at centralt fastlagte retningslinjer er en hindring for selvrefleksion og kreativitet, men at man stiller en række hjælpeværktøjer til rådighed. Andre kommuner udarbejder inspirationskataloger, som de enkelte institutioner kan plukke i med henblik på udvikling og fornyelse.

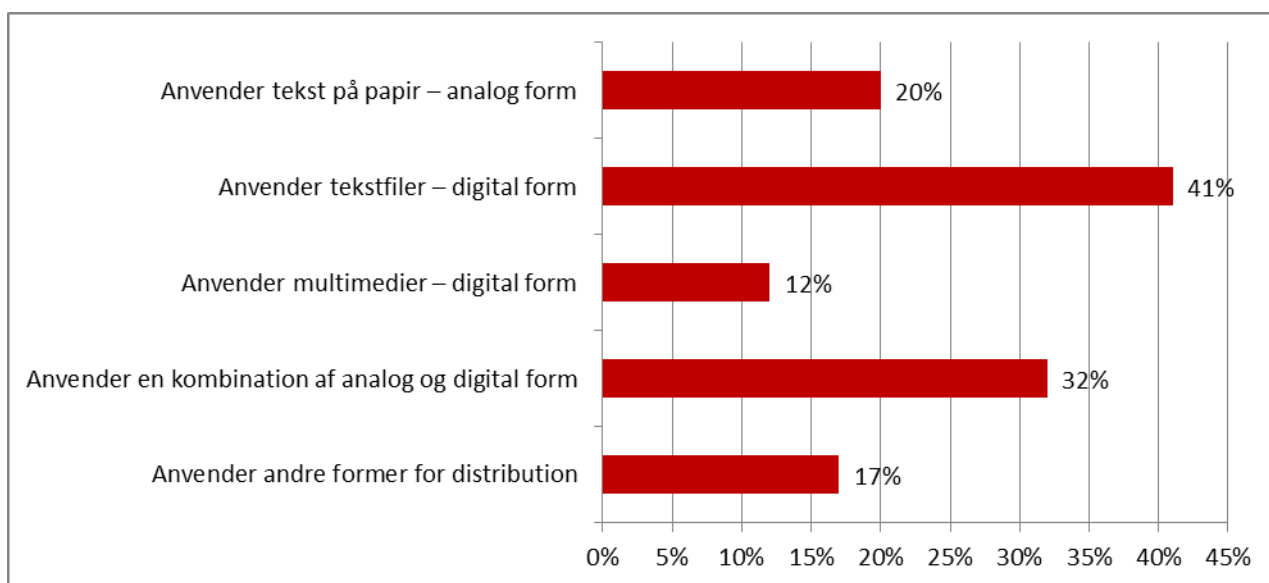
Andre kommuner angiver dialogbaseret aftalestyring som retningslinjen og giver dermed de enkelte institutioner en vis grad af metodefrihed. Aftalerne indgås med byrådet og følges op af konsulentbesøg og møder med politiske udvalg.

En række kommuner etablerer egne uddannelsesforløb i forbindelse med dagtilbuddenes arbejde med læreplaner.

I kommuner med forvaltningsmæssig administration er detaljeringsgraden forskellig. Nogle kommuner lægger præcise retningslinjer for dagtilbuddenes arbejde andre lægge blot nogle rammer. En kommune henviser direkte til dagtilbudslovens § 8-10 og tager direkte udgangspunkt heri.

Er der i kommunen udarbejdet centrale retningslinjer for dagtilbuddenes arbejde med læreplaner?

Spørgsmålet retter sig her mod læreplansarbejdets fysiske form. I følge loven om dagtilbud skal kommunalbestyrelsen godkende den pædagogiske læreplan, kommunalbestyrelsen skal derudover mindst hvert andet år drøfte evalueringer af de pædagogiske læreplaner. Samtidig skal kommunalbestyrelsen på baggrund af drøftelsen tage stilling til, om evalueringerne giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side.

I en række kommuner hvor der ikke er lagt retningslinjer for den form læreplaner, skal udfærdiges i, anvendes flere forskellige fysiske distributionsmuligheder, hvorfor summen af svarende overstiger 100 %.

Nogle kommuner indsamler de enkelte dagtilbuds bestyrelsesgodkendte læreplaner og koordinerer disse i form af en samlet indstilling til kommunalbestyrelsen.

I enkelte kommuner har man uddelegeret godkendelsen af læreplaner til dagtilbuddenes forældrebestyrelser og kommunen fastholder sine administrative forpligtigelser via årlige tilsyn.

En enkelt kommune afholder en messe, hvor det må antages at de enkelte dagtilbud præsenterer det pædagogiske arbejde hver især i deres eget dagtilbud.

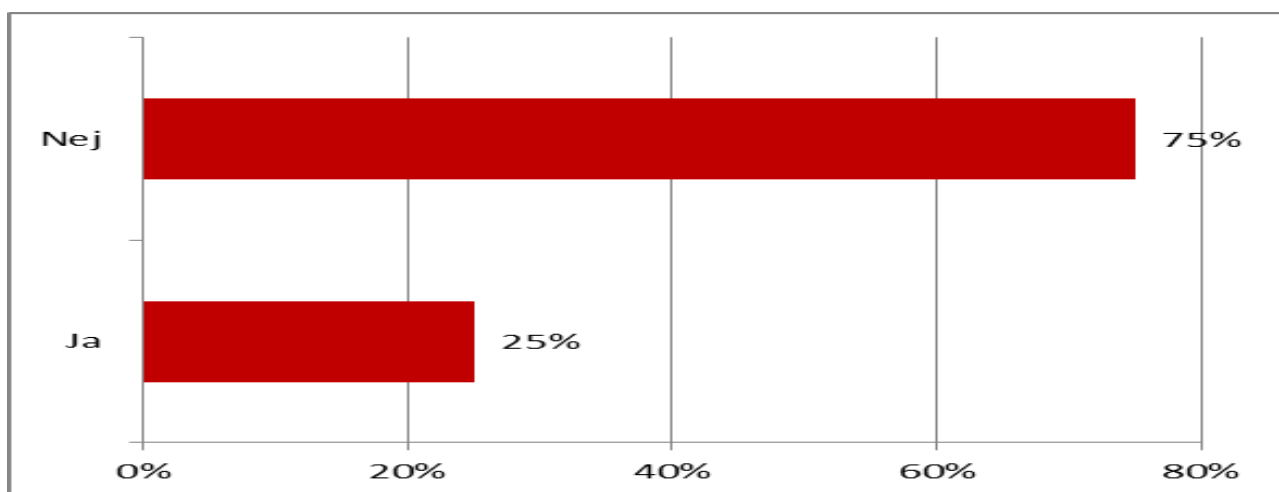
Nogle kommuner angiver at dagtilbuddene offentliggør deres læreplaner (som dagtilbudsloven foreskriver) på institutionernes hjemmesider og at kommunen på baggrund af disse godkender eller intervenserer. En enkelt kommune angiver at deres databasesystem ActivitY spiller en væsentlig rolle.

Andre kommuner fremlægger læreplaner mundtligt for kommunalbestyrelsen. Atter andre anvender mails, som i denne forbindelse kategoriseres som en hybrid mellem analog og digital formidling.

Især multimedieområdet er underprioriteret. Det kunne tyde på at være en understregning af at læreplansarbejdet primært et backoffice projekt, som ikke i særlig grad involverer dagtilbuddenes pædagogiske miljøer og dermed børnene.

Har kommunen en strategi- eller handleplan for anvendelsen af digitale medier i dagtilbuddene?

Bestyrelsen i Kommunernes Landsforening (KL) vedtog i november 2010 en fælleskommunal [digitaliseringsstrategi](#) 2010-2015. KL er sammen med kommunerne i gang med at udarbejde en handlingsplan for, hvordan strategiens 38 initiativer føres ud i livet.

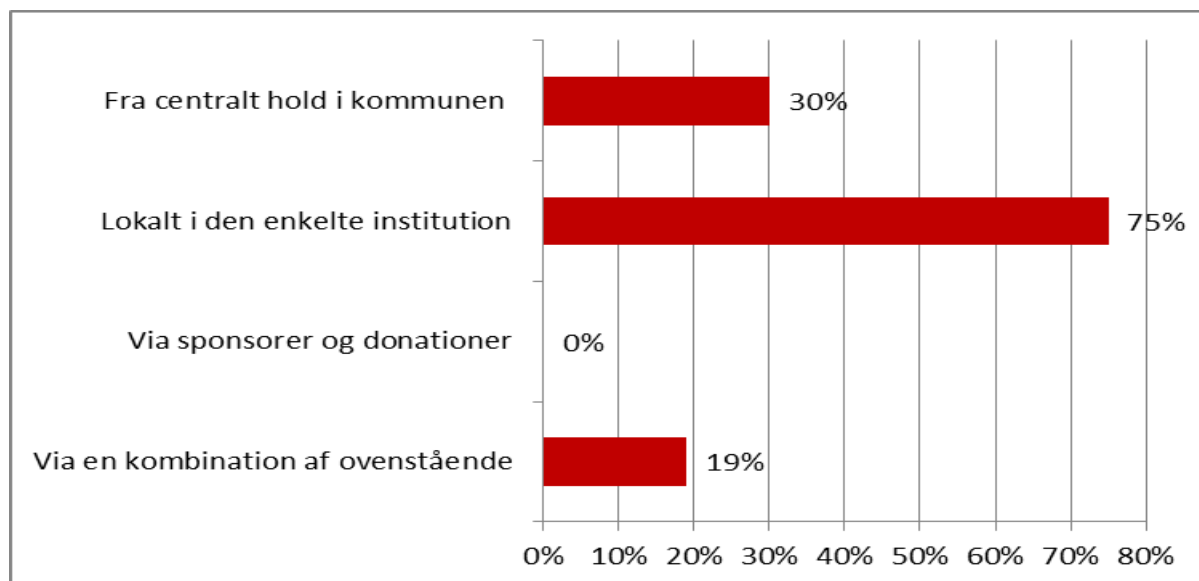
Mange kommuner angiver, at den digitale dimension er et indsatsområde som har stor bevågenhed og at der er planer på vej. Nogle kommuner angiver præcise datoer for udgivelse af en digital handleplan. Digitalisering er et klart udviklingsområde i kommunerne hvorfor man må forvente at billedet ændrer sig drastisk i løbet af kort tid.

Nogle kommuner angiver at it-området indgår som en del af en større ændring af dagtilbudsstrukturen og dermed en del af den kommunale udviklingsindsats.

En række kommuner indkøber digitalt værktøj f.eks. i form af kommunikationsplatforme, som stilles til rådighed for alle interessenter på dagtilbudsområdet.

Nogle kommuner er lidt usikre på hvor meget der skal til før man har en strategi- eller handleplan. F.eks. angiver en kommune at dagtilbuddene skal anvende BørneIntra, men sætter spørgsmål ved om det kan betragtes som en plan.

Hvorledes finansieres digitalt udstyr til dagtilbuddene?

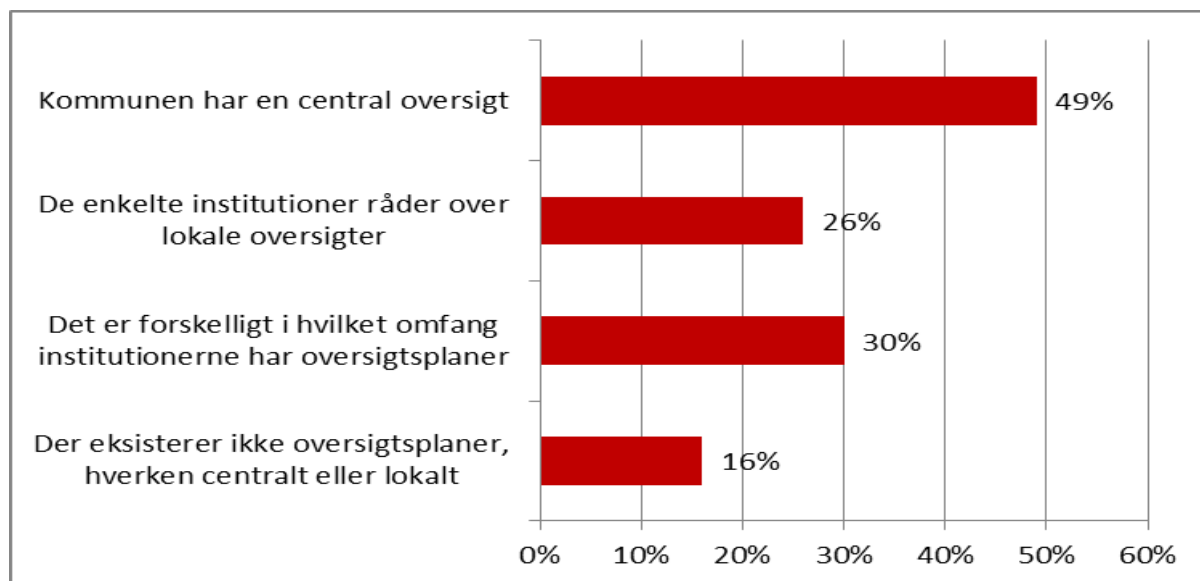
I de fleste kommuner finansieres digitalt udstyr lokalt, dvs. i den enkelte institution. Økonomisk set påhviler det således institutionernes rammebudget at betale for nyt udstyr.

Sammenholdes spørgsmålet med resultater fra undersøgelsens andre svar (f.eks. spørgsmål 10 og 16) må det antages, at det økonomiske input fra kommunerne retter sig mod nødvendigt administrativt udstyr og ikke mod teknologi, der gøres anvendeligt i det pædagogiske miljø.

Undertiden meddeles det i dagspressen at firmaer og lokale sponsorer donerer digitalt udstyr til institutioner – ofte i forbindelse med udviklingsprojekter eller fokuseret erfaringsopsamling. Eller firmaer tilbyder udfaset digitalt udstyr til institutioner. Dette kan ikke aflæses i de kommunale statistikker og noget kunne tyde på at den slags projekter kun i meget få tilfælde har en effekt eller kun mindre lokal bevågenhed.

Undersøgelsesteknisk gav spørgeskemaet mulighed for at angive flere kategorier hvorfor disse ikke fremstod som komplementære og med det resultat at procentsummen overstiger 100.

Eksisterer der i kommunen oversigter over dagtilbuddenes digitale udstyr?

Igen vil de samlede svarprocenter overstige 100 da det er muligt at besvare flere kategorier. Det er således muligt at der i en kommune både er centrale oversigter samt lokale, hvilket samtidig kunne afføde et svar i kategori 3 om forskelligheden i oversigterne. Men overordnet giver svarene og ikke mindst de til svarene knyttede kommentarer et godt billede af den måde kommunerne administrerer dagtilbuddenes digitale udstyr på.

Knap halvdelen af landets kommuner har centrale oversigter over dagtilbuddenes investeringer i digitalt udstyr. En række kommuner angiver at disse primært retter sig mod udstyr, der er indkøbt centralt og fortrinsvis anvendes administrativt. En kommune angiver at kommunens it-afdeling administrerer dagtilbuddenes netværk og derfor formodes at være i besiddelse af digitale opgørelser. Dette er med til at underbygge antagelsen, at det fortrinsvis er digitalt administrativt udstyr, man

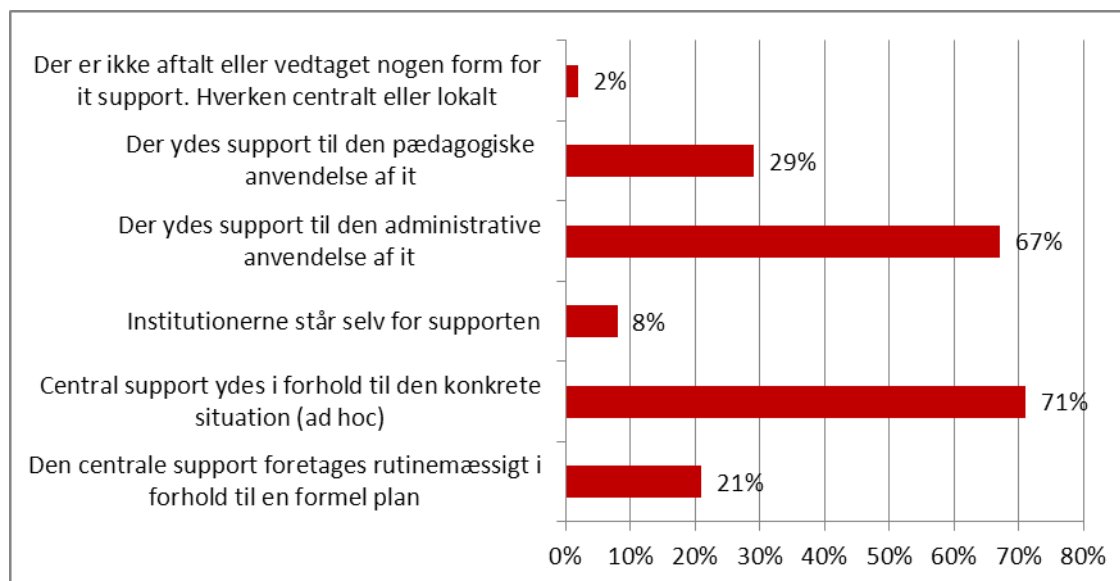
En del kommuner angiver at oversigterne kun dækker pc'er, telefoner (mobil) og "tungere" digitalt udstyr, hvilket betyder at "lettere" udstyr som f.eks. digitalkameraer og mp3-afspillere ikke i samme grad opgøres. En række institutioner udfærdiger inventarlistes, som således udgør kommunens centrale liste over udstyr.

En række kommuner anfører at de ikke er vidende om institutionernes indkøb, mens andre giver udtryk for, at der er en vis usikkerhed på dette område, at der f.eks. er udarbejdet indkøbsaftaler, som man imidlertid ikke ved om institutionerne følger

Lidt mere en ¼ af institutionerne har lokale oversigter administrerer selv deres udstyrssituation. Datamaterialet udtrykker en vis usikkerhed i forhold til digitale investeringer i dagtilbudsområdet.

Muligheden for at der findes flere opgørelser i kommunerne og lokalt i dagtilbuddene gør, at den samlede procentsum overstiger 100.

Ydes der i kommunen support af institutionernes digitale udstyr?

Det fremgår klart at man i kommunerne vurderer institutionernes digitale problematikker før der ydes central support. På samme måde viser materialet, at det primært er den administrative del, der ydes hjælp til og ikke den pædagogiske. På samme måde angiver en kommune, at der kan ydes teknisk support og dermed hverken hjælp til den administrative eller pædagogiske håndtering. Dette stemmer godt overens med at en kommune i sine bemærkninger gør opmærksom på, at det er kommunens it-afdeling, der yder supporten.

En enkelt kommune angiver det digitale udstyrs forskellighed som en barriere for formel planlægning af support.

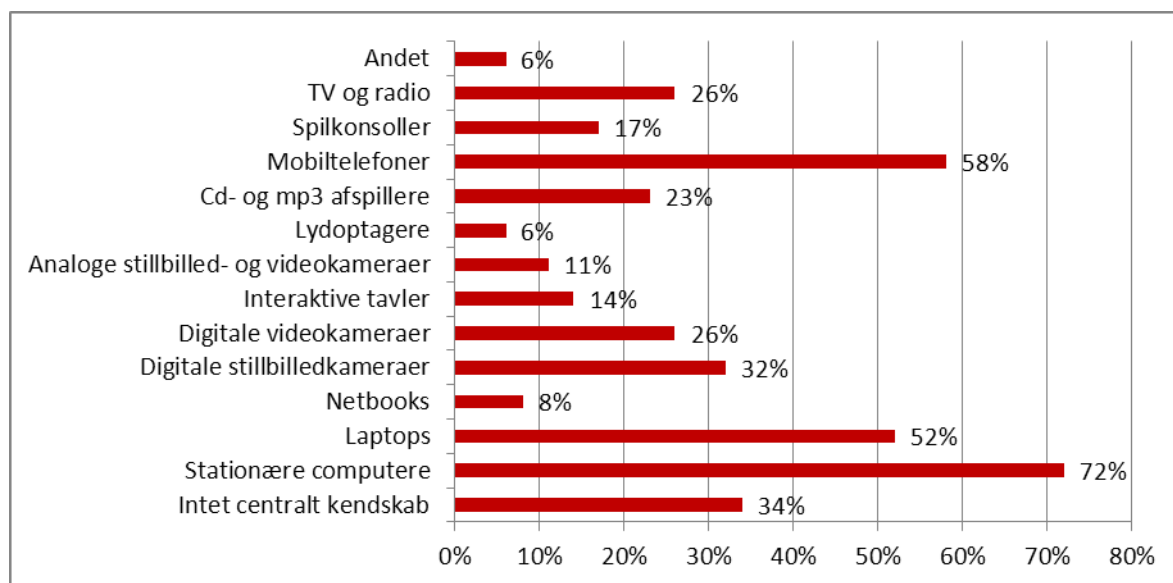
29 % af kommunerne angiver, at der ydes pædagogisk it-support og et par kommuner tilkendegiver da også, at der er kommet mere fokus på dagtilbuddenes pædagogiske it-arbejde og en kommune angiver at man løser dette et sted ved at ansætte en fælles it-medarbejder, som aflønnes af dagtilbuddene i fællesskab inden for deres rammebudget mens en anden kommune angiver at dette er et forhandlingsobjekt mellem dagtilbud og kommune.

Tilbage står at under 1/3 af kommunerne har tilbud om pædagogisk assistance når det drejer sig om digitalt udstyr. Dette må siges at være en klar mangel og et udtryk for at digitaliseringsperspektivet for alvor ikke er slået igennem på dagtilbudsområdet. Ser man til skolerområdet er det meget få skoler der ikke afsætter ressourcer til pædagogisk it-vejledning og i langt de fleste tilfælde også har mindst én pædagogisk it-vejleder ansat oftest i regi af pædagogisk læringscenter, udviklingscenter eller hvilket navn man nu har givet det, der i traditionel hed skolebiblioteket.

Er der fra centralt hold kendskab til hvilket udstyr det enkelte dagtilbud "typisk" råder over og i givet fald hvilket?

Et tidligere spørgsmål gik på om der eksisterede planer for dagtilbuddenes udstyrssituation. Af datamaterialet fremgik et at der var en vis usikkerhed alene til om disse planer fandtes. På trods af den usikre dokumentation har man fra centralt hold alligevel en fornemmelse af hvad der findes af digitalt udstyr i dagtilbuddene om end ikke i hvilke mængder. Og det er kun fornemmelser.

Af kommentarer til spørgsmålet fremgår det, at de fleste kommuner i lighed med usikkerheden over eksistensen af udstyrsplaner er lige så usikre på arten af dagtilbuddenes digitale udstyr.

Igen henviser nogle kommuner til at det må være it-afdelingens ansvar, hvilket vel forsigtigt kan tolkes som at der er mere fokus på det digitale perspektiv som it-teknik end som pædagogisk værktøj og udfordring.

En del kommuner henviser til dagtilbuddenes autonomi som årsag til den usikre indsigt.

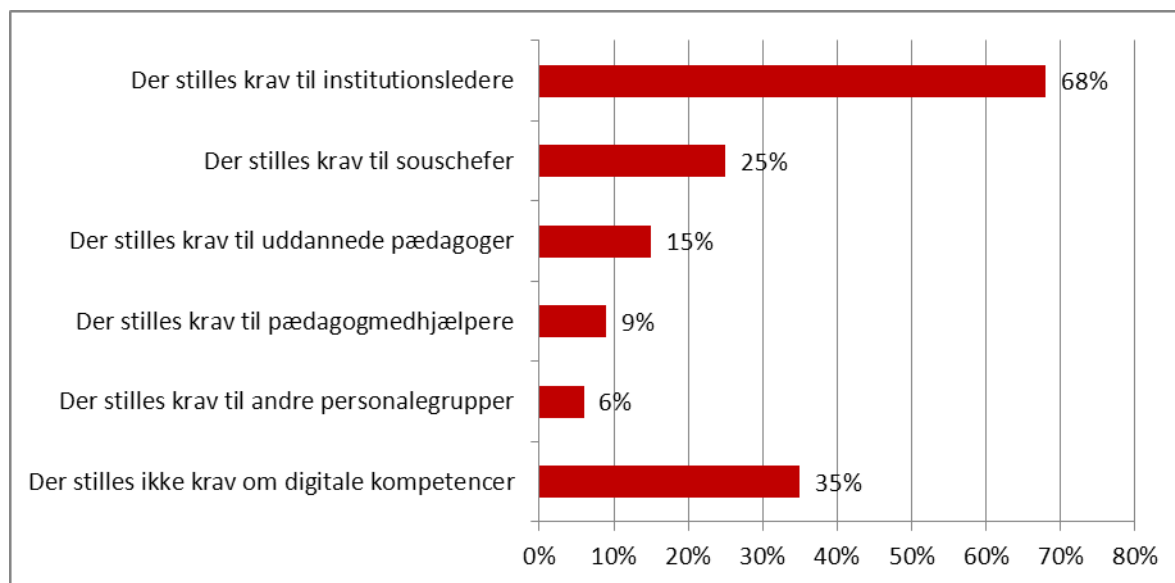
Datamaterialet viser at faste computere, laptops og mobiltelefoner er lang det mest almindeligt forekommende digitale udstyr i dagtilbuddene. Faste computere og laptops er ikke så overraskende, men at 58 % anvender mobiltelefoner er en positiv udvikling. Dog kan undersøgelsen ikke dokumentere i hvilket omfang disse bruges til rene administrative opgave eller er dele af det pædagogiske miljø, men at der er institutionel fokus på denne kommunikative digitale mulighed er et godt tegn for dagtilbuddenes udvikling.

Der er få interaktive tavler i dagtilbuddene. Potentialerne og mulighederne i den digitale visualiseringsmulighed som tavlerne tilbyder er ikke trængt igennem og en enkelt kommune angiver i sine bemærkninger, at de er forbeholdt skolerne.

Det kan forekomme paradoksalt at der investeres mere i traditionelle laptops end i netbooks, som er nemmere at håndtere for børnegruppen. Problematikken kan have rod i både økonomiske, pædagogiske, kompetencemæssige og organisatoriske overvejelser.

Stiller kommunen krav til de pædagogiske medarbejderes digitale kompetencer?

Underspørgsmål: Nævnes digitale kompetencer f.eks. i stillingsannoncer eller gøres de til genstand for drøftelse i ansættelsessamtaler?

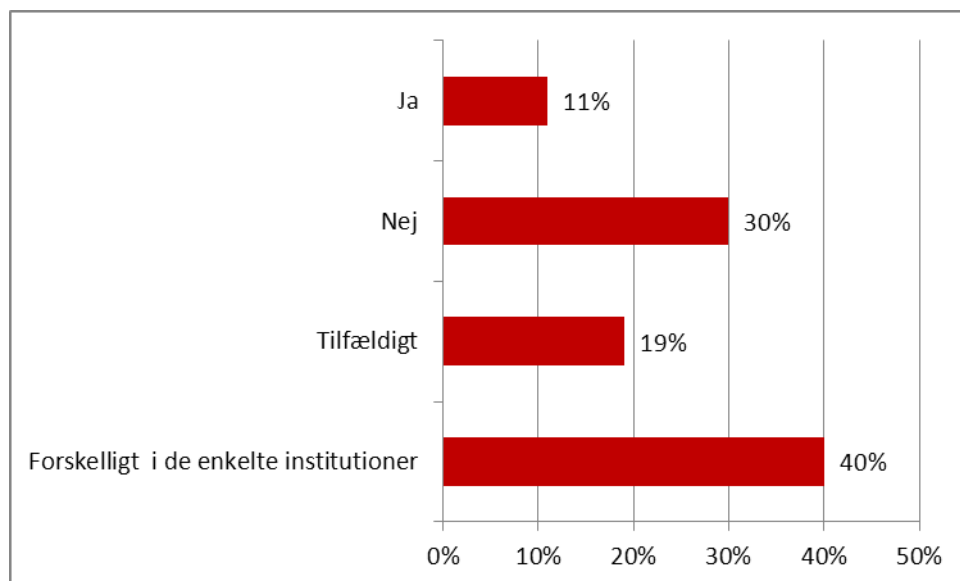

Ikke overraskende stilles der krav til dagtilbudsledernes digitale kompetencer i mere end 2/3 af kommunerne. Kravene kan både være eksplicit formuleret eller indgå implicit som en slags udtalt forventning til lederen. En kommune formulerer det således: *Der stilles ikke specifikke krav om it-kendskab – men ledere skal selvfølgelig have visse kompetencer.* En anden kommune således: *I vid udstrækning er der også krav til pædagogerne, men det er ikke et must.* Denne diversitet i kravhåndteringen giver sig også til kende i procenttallene, hvis sum overstiger 100. Nogle kommuner har således anført at der stilles krav til institutionsledere og souschefer samtidig med at man har afkrydset ”Der stilles ikke krav om digitale kompetencer” og så i kommentarfeltet beskrevet den lokale politik.

Til personalet i det daglige pædagogiske miljø stilles der kun i få kommuner krav om digitale kompetencer. Til dette kan man sige, at det på mange måder er vanskeligt for kommunerne at få pædagogisk uddannet personale med digitale kompetencer. Den digitale dimension har til dato været stort set fraværende på landets pædagoguddannelser og det har været op til pædagogerne selv at dygtiggøre sig på it-området. Samtidig skal man heller ikke underkende at der stadig eksisterer en vis modstand i mange dagtilbud mod implementering af moderne teknologi, idet man anser det som en barriere for børns sunde udvikling. Tilgangen til it er ofte en tidsmæssig begrænsning og anses ikke som en drivkraft for børnenes udvikling. IT og udeliv anses ofte som enten eller og ikke som både og.

Men tilbage står 35 % af kommunerne uden krav om digitale kompetencer til personalet i dagtilbuddene overhovedet. Når man tager i betragtning at de børn, der frekventerer dagtilbuddene lever i en digital og fuldstændig medialiseret virkelighed, kan det virke mærkeligt, at de voksne, som skal facilitere børnenes udvikling og drage omsorg for deres kritisk analytiske mediedannelse ikke afkræves kompetencer på området.

Er række kommuner henviser til at der arbejdes med området og man inden for en overskuelig fremtid vil etablere krav til udviklingen af digitale kompetencer hos personalet. Dette understøttes af den indsats, der fra Kommunernes Landsforening gøre med henblik på at etablere en landsdækkende digitaliseringspolitik i kommunerne.

Indgår digitale kompetencer som et fokuspunkt i MUS-samtaler?

Man kan dele dette spørgsmål i 2 dele, da medarbejderudviklingssamtaler for dagtilbuddenes personale foregår i institutionen mens lederens medarbejdersamtale ofte foregår på rådhuset og dermed har en lidt mere formel karakter.

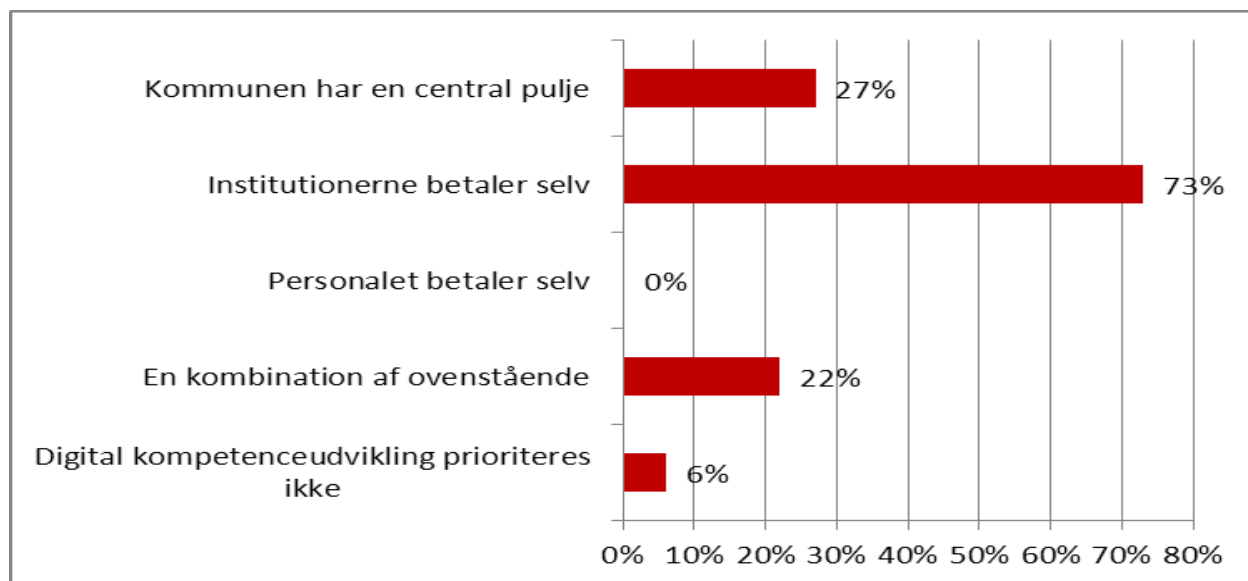
Nogle kommuner gør opmærksom på at at medarbejdersamtalerne har et digitalt perspektiv når vi taler om lederne mens de er usikre på i hvilket omfang it indgår som en del af samtalerne når der er tale om det menige pædagogiske personale.

Det generelle billede er imidlertid, at medarbejderne i langt de fleste kommuner ikke bliver bedt om at forholde sig til it eller bliver afkrævet udvikling af digitale kompetencer. Det forekommer at samtaler om it er tilfældige og måske et udtryk for en manglende personlig interesse hos både leder og pædagoger.

Billedet er ikke meget anderledes hvis man kigger på skoleverdenen. Her er det også meget tilfældigt i hvilket omfang det digitale perspektiv er repræsenteret i medarbejdersamtalerne.

Det er lidt uheldigt, da netop medarbejdersamtaler kan være den katalysator, der mangler for at ændre en institutionskultur, så den tager informationssamfundets digitale krav til de opvoksede generationer alvorligt.

Hvorledes finansieres de pædagogiske medarbejderes digitale kompetenceudvikling?

I de fleste tilfælde skal pengene til digital kompetenceudvikling tages fra institutionernes rammebudget. Disse er erfaringsmæssigt spændt hårdt for til rigtig mange opgaver og man kan frygte, at kurser, der retter sig mod digital kompetenceudvikling ikke prioriteres. Måske ikke engang overvejes når man tage pædagogers forbehold overfor implementering af moderne teknologi i ed.

Lidt mere end ¼ af kommunerne har afsat centrale midler til digital kompetenceudvikling. Undersøgelsen siger ikke noget om disse anvendes til individuel kursusvirksomhed for den enkelte ansatte og den enkelte institution eller midlerne fortrinsvis anvendes i forbindelse med større udviklingsprojekter, der involverer flere eller måske samtlige dagtilbud.

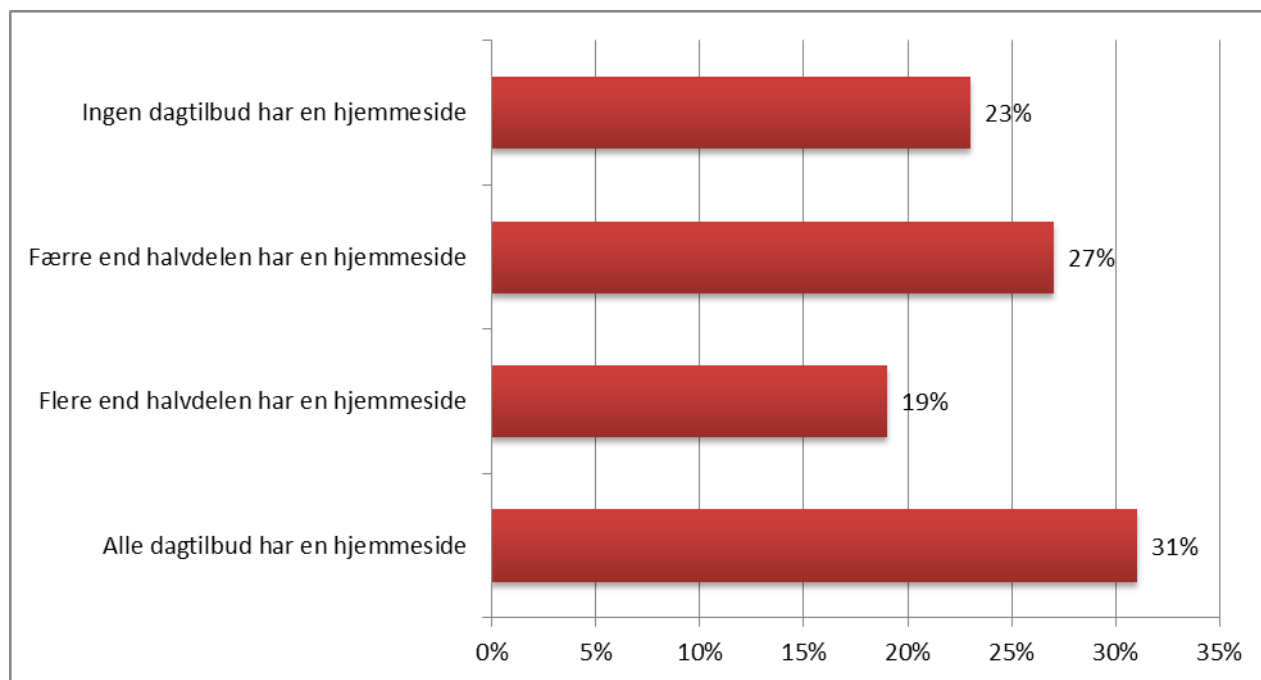
Tilbage står at kommunerne økonomisk lader digital kompetenceudvikling finansiere af decentrale puljer i form af de enkelte dagtilbuds rammebudget. Autonomien spiller således også på dette felt en afgørende rolle.

Kommunerne har af gode grunde ikke oversigt over i hvilket omfang der foregår privat kompetenceudvikling hvorfor de 0 % ikke kan være en overraskelse. Når 6% af kommunerne angiver at den digitale kompetenceudvikling ikke prioriteres, dækker det sandsynligvis ikke over den faktuelle virkelighed idet en lav eller ingen prioritering af området sagtens kan "skjule" sig i de både de centrale og decentrale puljer på henholdsvis 27 % og 73 % som blot siger noget om hvor pengene skal komme fra **i fald** der etableres digital kompetenceudvikling.

En enkelt kommune påpeger, at der ikke eksisterer en fast pulje til dette område, men at kommunen ved omprioriteringer skaffer nødvendige midler, når det er påkrævet. Andre kommuner tilbyder interne kurser i egne it systemer.

Hvor mange dagtilbud i kommunen har en selvstændig digital platform?

Forklaring: Det kan være i form af CMS (Content Management System) eller en almindelig hjemmeside, som ikke administreres fra centralt hold i kommunen – f.eks. kommunens it-afdeling.

I lidt mindre end 1/3 af kommunerne har de enkelte dagtilbud deres egen hjemmeside, som de selv administrerer og vedligeholder mens der i knap ¼ af kommunerne ikke findes dagtilbud med egen hjemmeside.

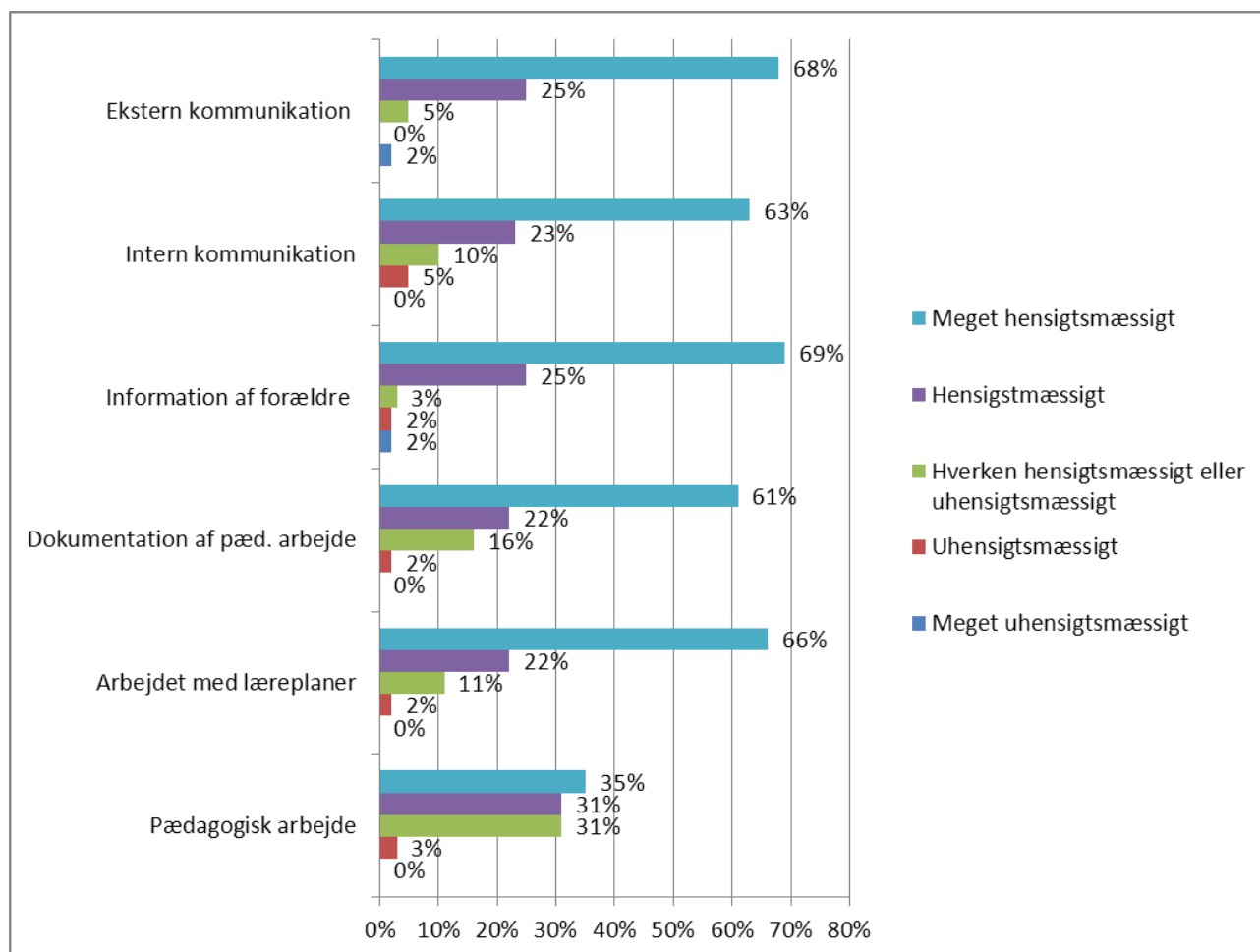
Spørgsmålet har affødt en hel del kommentarer idet mange kommuner henviser til, at der er etableret centrale kommunale CMS-systemer, hvor der også stilles plads til rådighed for dagtilbuddene. I disse kommuner er det et krav, at dagtilbuddene anvender disse. Det må da også betragtes som en fulgyldig løsning sålænge den til rådighed stillede plads ikke består af en skabelon, der blot skal udfyldes, men giver plads til kreativitet og utvungen kommunikation i forbindelse med både formel og uformel sammenhæng. Samtidig gør det med stor sandsynlighed lettere for nye brugere at navigere i, da det må forventes at der bag disse CMS'er sidder kompetente it-folk med viden om og indsigt i offetlig kommunikation.

Den kommunale løsning har den klare fordel, at læreplaner og anden pålagt kommunikation kan konceptualiseres og give ensartede administrative rutiner, der letter arbejdet for både afsender og modtager. Omvendt kan en central administreret platform give anledning til en cementering af myten om at it er for eksperter med den konsekvens, at de enkelte dagtilbud ikke umiddelbart ser digitalisering som et perspektiv i det lokale pædagogiske arbejde.

I kommuner med private dagtilbud er disse ikke underlagt regler for anvendelse af et kommunalt CMS-system og de kan frit etablere private hjemmesider.

I hvilken grad finder kommunen det hensigtsmæssigt, at de enkelte dagtilbud anvender digitale medier til?

I undersøgelsen er anvendt et ratingsystem, således at respondenterne er blevet bedt om at angive deres holdning som et tal mellem 1 og 5, hvor 5 repræsenterer holdningen at man finder digitalisering meget hensigtsmæssig til den pågældende aktivitet mens tallet 1 repræsenterer holdningen at man finder det meget uhensigtsmæssigt at digitalisere på den pågældende aktivitet.

Det mest iøjnefaldende er, at man fra kommunernes side ser digitalisering som noget, der primært kan kvalificere dagtilbuddenes kommunikative arbejde. Både eksternt som internt. Det kan hænge sammen med, som det fremgår af besvarelsen i flere af undersøgelsens spørgsmål, at kommunerne tillægger de enkelte dagtilbud en udstrakt autonomi hvad angår det pædagogiske arbejde mens man i de aktiviteter der vedrører tilsynspligt har større behov for at udarbejde retningslinjer og dermed lettere ved at se de umiddelbare fordele ved digital kommunikation.

Man må samtidig gå ud fra at kommunernes dagtilbudsforvaltninger indtager den ofte forekommende holdning at ”børn skal have lov til at være børn” hvilket i manges optik indebærer en prioritering af mere traditionelle fysiske legeaktiviteter og at digitale medier er noget, som primært retter sig mod læring og dermed en mere fokuseret uddannelsespedagogisk tænkning. En

kommune kommenterer således spørgsmålene ved at pege på, at man finder den pædagogiske anvendelse af digitale medier mere relevant i forhold til sfo og klubber.

Flere kommuner gør opmærksom på, at emnet digitalisering i dagtilbuddene ikke har været drøftet eller været gjort til genstand for specifikke overvejelser. En enkelt kommune gør opmærksom på, at den har diskuteret problematikken i en større sammenhæng, men at dagtilbuddene ikke har indtaget en individuel position i forhold til digitaliseringsproblematikkerne.

En kommune noterer, at man forventer en øget digitalisering med tiden og peger på, at man samtidig forventer øgede (digitale) kompetencer hos brugerne. Holdningen ligner den der til forveksling gælder folkeskolen, men man skal være opmærksom på, at kvantitet ikke nødvendigvis avler kvalitet. Fordi man øger antallet af computere i dagtilbuddene betyder det ikke automatisk, at brugerne får flere digitale kompetencer. Brugerne bliver muligvis dygtige på et rutinært plan, men satser man på kreativ udvikling skal digitaliseringen følges af kvalificerende efter- og videreuddannelse. .

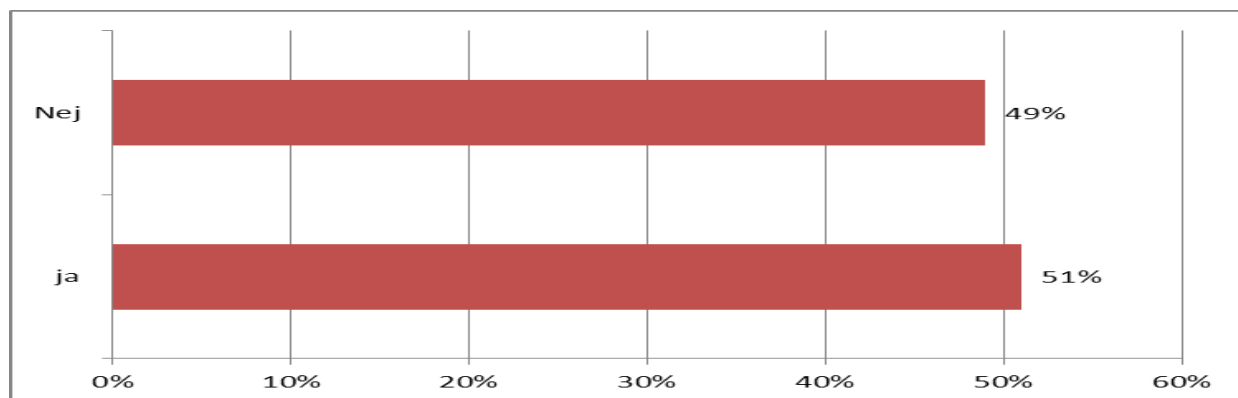
Samlet set er kommunerne således positive overfor digitalisering af dagtilbuddene, men har ikke nødvendigvis planer (se næste spørgsmål) for investeringer og implementering eller for hvordan man kvalificerer medarbejderne til dette arbejde. Andre undersøgelser bekræfter eller underbygger denne iagttagelse. Investering i digitalt udstyr ses ofte i et kvantitativt perspektiv og et investeringsområde med fokus på udstyr. Det er ikke så ofte det kvalitative perspektiv og implementeringsprocessen der er afgørende for digitale initiativer.

Et par kommuner anser det som direkte uhensigtsmæssigt at arbejder med digitale medier i det pædagogiske arbejde. Disse respondenter har dog ikke kommenteret holdningen og man kan derfor ikke sige noget om baggrunden for synspunktet.

Eksisterer der i kommunen eller er der vedtaget fremadrettede initiativer, f.eks. visions- og strategiplaner, der inkluderer kvalificering af det digitale arbejde i dagtilbuddenes pædagogiske miljøer?

Kommentarer til spørgsmålet: Det drejer sig både om gældende planer, initiativer der endnu ikke er udmøntet samt politiske beslutninger, som endnu ikke er administrativt eller organisatorisk implementeret.

Lidt over halvdelen af kommunerne angiver at have planer eller strategier for det digitale arbejde i dagtilbuddene eller er ved at udarbejde sådanne. 12 kommuner har kommenteret spørgsmålet og disse giver et ret klart billede af, at digitaliseringen af dagtilbuddene er et relativt nyt område og at digitale strategi- og handleplaner er noget man arbejder på og ikke i særligt omfang er besluttet eller vedtaget og dermed noget man har som indsatsområde. Et par kommuner peger på, at der er løbende omstruktureringer på børneområdet og disse muligvis i sig selv vil aktualisere digitaliseringsproblematikken.

Der er ikke sammenhæng mellem kommunestørrelse og om kommunen har udarbejdet planer for digitalt arbejde i det pædagogiske miljø. Der kan på samme måde heller ikke lokaliseres sammenhæng mellem antallet af administrative medarbejdere og eksistensen af visions- eller strategiplaner. Det er således et spørgsmål om prioritering af indsatsområder lokalt der er bestemmende for om kommunen har optikken rettet mod digitaliseringsproblematikker.

En del kommuner er i gang med pilotprojekter, hvorfra man vil bruge erfaringer som grundlag for drøftelser eller vedtagelser på området. Flere kommuner noterer, at man har beslutninger der retter sig mod implementering af ”BørneIntra” eller ”ForældreIntra” og betragter det som en start på deres digitaliseringsproces.

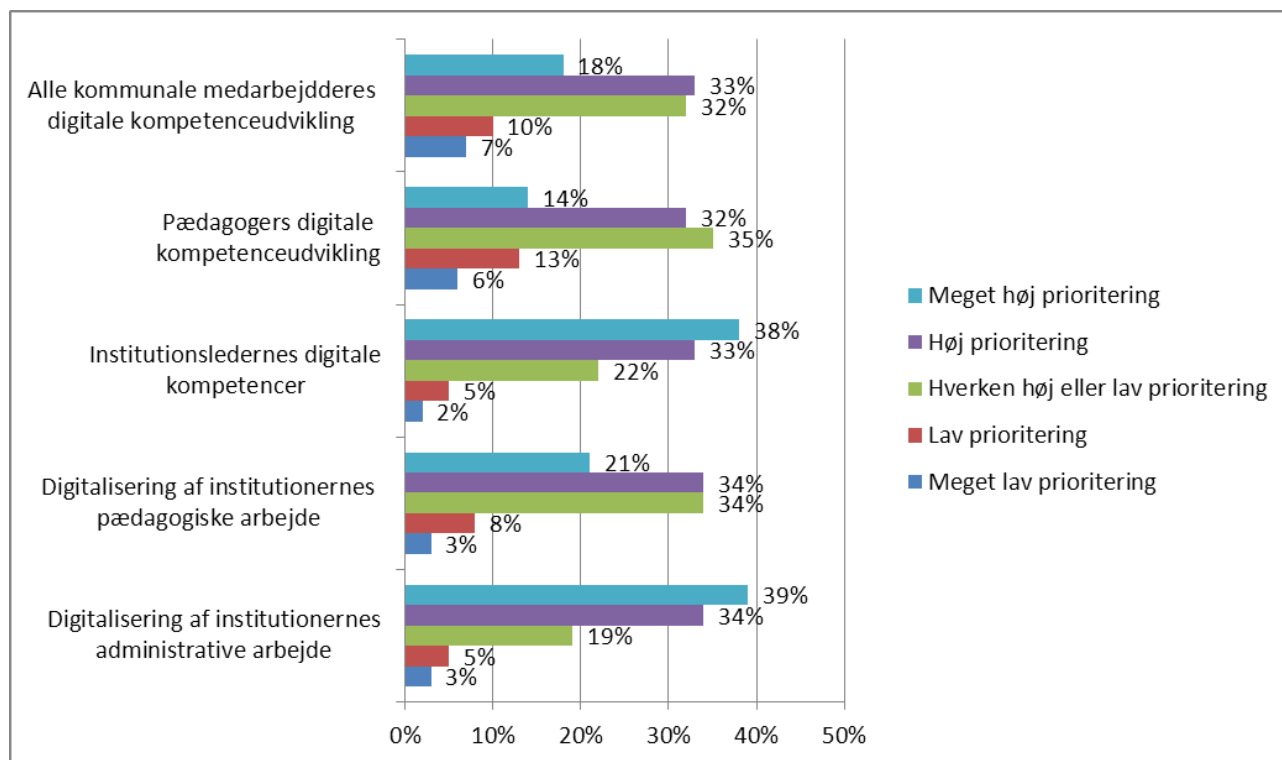
En kommune noterer, at der er foretaget benchmarking af området og at man ser digitalisering som et udviklingsområder med potentialer i forhold til didaktik, læring og it.

Enkelte kommuner tilkendegiver, at de ikke er vidende om eksistensen af lokale visions- eller strategiplaner. Undersøgelsen giver ikke svar på hvad dette skyldes, men kan evt. tilskrives den person, som er sat til at foretage besvarelsen ikke personligt har overblik over kommunes beslutningsportefølje.

Undersøgelsen tegner et billede af at planer, der retter sig mod digitalisering af kommunernes tilsynsaktiviteter lader til at være vedtaget i højere grad end planer, der retter sig mod det pædagogiske arbejde.

I hvilken grad mener du som respondent kommunen vil prioritere kompetenceudvikling i dagtilbuddene inden for de næste 2-3 år?

I undersøgelsen er anvendt et ratingsystem, således at respondenterne er blevet bedt om at angive deres holdning som et tal mellem 1 og 5, hvor 5 repræsenterer holdningen at man prioriterer digital kompetenceudviklingen meget højt mens tallet 1 repræsenterer holdningen at man prioriterer den digitale kompetenceudvikling meget lavt.

Overordnet kan man sige at kommunerne prioriterer den digitale kompetenceudvikling hos ledere og i det administrative arbejde højest. Dette skal givet ses i et effektiviseringsperspektiv, hvilket enkelte kommuner da også gør opmærksom på, ikke mindst når det gælder besparelse på arbejdstid.

Nogle kommuner beslutter digital kompetenceudvikling decentralt og henviser til institutionernes egne behov og lokale økonomiske formåen.

Kommunerne prioriterer pædagogernes digitale kompetenceudvikling lavest mens forventningerne til institutionernes fremtidige digitale pædagogiske arbejde er en anelse højere. Man må dog gå ud fra at kommunerne i praksis, når den tekniske side af digitaliseringen er på plads, vil prioritere omvendt, således at institutionernes digitale pædagogiske arbejde kvalificeres ved at kompetenceudvikle pædagogernes digitale viden og færdigheder. Implementering af digital teknologi i pædagogisk arbejde foregår ikke pr automatik uanset hvor meget udstyr en institution råder over.

En del kommuner peger på at digitaliseringen er et område som nyder stor velvilje og hvorpå der er stor fokus. At lederne er "godt med" når det drejer sig om digitalisering, men at det samlede personale skal "mere med".

19

Respondenterne fik afslutningsvis mulighed for at kommentere digitaliseringsarbejdet generelt hvad enten det rettede sig mod den lokale indsats eller den nationale.

En kommune gjorde opmærksom på, at det kunne være vanskeligt for en administrativ medarbejder at svare på spørgsmål om det pædagogiske arbejde og omvendt og at det muligvis var hensigtsmæssigt at lade både en pædagogisk såvel som en administrativ medarbejder besvare spørgeskemaet. Dette ville muligvis give et bredere og mere nuanceret billede af arbejdet i dagtilbuddene, men præmissen for denne undersøgelse var som udgangspunkt blot det forvaltningsmæssige perspektiv, der som udgangspunkt håndterer både det pædagogiske og det administrative område. Som udgangspunkt var der måske en traditionel men forkert forventning om en større sammenhæng mellem de administrative og de pædagogiske opgaver end tilfældet er i visse større kommuner. Kommentaren understøtter eller bekræfter denne undersøgelses indledende bemærkning om at den del kommuner nu er blevet så store, at det kan være vanskeligt at skabe overblik over alle initiativer og beslutninger af såvel administrativ som pædagogisk karakter. Selv inden for det område man selv er en del af.

Mange kommuner gjorde i den afsluttende kommentardel opmærksom på, at man var i en planlægnings- eller omstrukturingsfase, at man har optikken rettet mod en øget digitalisering og at man forventede en øget aktivitet på området indenfor de næste år. Både hvad angår investeringer i digitalt udstyr såvel som udvikling af digitale kompetencer hos medarbejderne.

20

Respondenterne fik ligeledes mulighed for at kommentere spørgeskemaet.

Kommentarerne her gik primært på det forhold, at kommunerne organiserer deres forvaltninger forskelligt således at nogle af spørgsmålene ikke kunne besvares af den pågældende, da området blev administreret i en anden forvaltningsgren. Typisk står it-afdelinger for dagtilbuddenes digitale udstyr.

Opgørelsen af institutionstyper gav anledning til en del kommentarer og en enkelt kommune mente sig ikke i stand til at besvare spørgeskemaet idet fritidshjem og sfo'er stod opført og undersøgelsen rettede sig mod dagtilbudsområdet. Respondenterne rettede imidlertid til f.eks. gennem kommentarer, så undersøgelsens spørgsmål kunne besvares i forhold til den enkelte kommunes måde at organisere dagtilbudsområdet på.

7 kommuner gjorde således opmærksom på at der kategorien ”integrerede institutioner” manglede. Det er opfattelsen at spørgeskemaet ville have vundet ved at der var inkluderet 1 eller 2 åbne kategorier, som kommunerne selv kunne udfylde med de institutionstyper, de etablerer.

Flere respondenter gjorde opmærksom på, at de af forskellige grunde, f.eks. nyansættelse eller anden forvaltningsorganisering, savnede kategorien ”ved ikke”. At det var svært at bedømme og udtale sig for kommunen generelt hvilket igen understreger, at det lader til de nye større kommuner har svært ved at skabe overblik.

Konklusioner:

1. Undersøgelsen retter sig mod kommunernes dagtilbudsområde og den typiske respondent i kommunerne er ansat i børne – unge området.
2. Respondenterne fordeler sig ligeligt mellem respondenter på chefniveau, konsulenter med pædagogisk baggrund og andre akademiske medarbejdere.
3. Materialet giver ikke belæg for at konkludere, at flere administrative medarbejdere betyder større fokus på digitalisering og dermed, at større kommune er længere i den digitale udviklingsproces end mindre kommuner.
4. Store kommuner har ikke overraskende både flere typer institutioner og et større antal. Dette siger imidlertid ikke noget om dækningen af det lokale behov og det er ofte mindre kommuner, der har flest dagtilbudspladser pr. 100 indbyggere i den relevante aldersgruppe. Interessant er det imidlertid at konstatere, at typer af institutioner og deres antal lader til at være lokalpolitisk bestemt. Tendensen er således, at meget store kommuner satser mere på aldersintegrerede institutioner end små kommuner. Med enkelte undtagelser.
5. 68 % af kommunerne har udarbejdet retningslinjer for læreplansarbejdet enten i skriftlig eller mundtlig form. I 32 % af kommunerne administreres læreplansarbejdet på dagtilbudsområdet ikke fra centralt hold. Autonomien begrundes i større selvrefleksion og kreativitet. En del kommuner stiller hjælpeværktøjer til rådighed, typisk i form af inspirationskataloger.
6. Læreplanernes fysiske form er oftest en blanding af analoge og digitale udtryksformer. Her spiller autonomien fra spørgsmål 5 ind og de enkelte dagtilbud arbejder med læreplaner i forhold til lokale kommunikative kompetencer. Undersøgelsen kan ikke lokalisere regelbundne dokumentationsformer i nogen kommune ligesom det heller ikke fremgår, at læreplansudviklingen er en del af det pædagogiske miljø.
7. Kun 25 % af kommunerne har en strategi- eller handleplan for anvendelsen af digitale medier i dagtilbuddene? Tre ud af fire kommuner har dermed ikke nogen digitaliseringspolitik på dagtilbudsområdet. Dog anfører en række kommuner at området har fokus og planer er ”på trapperne”.
8. I 75 % af kommunerne finansierer de enkelte dagtilbud selv digitalt udstyr. Da pengene således skal tages fra institutionernes rammebudget, skal området konkurrere med andre med den konsekvens at investeringer i nyt digitalt udstyr er begrænset.
9. I knap halvdelen af kommunerne har man en central oversigt over dagtilbuddenes digitale udstyr. I nogle kommuner gælder oversigten udelukkende udstyr til administrativ brug.
10. I 2 ud af 3 kommuner ydes der central support til digitalt udstyr, der anvendes til administration. Omvendt gives der i mindre end 1 ud af 3 kommuner hjælp til implementeringen af digital teknologi i det pædagogiske miljø. Supporten er normalt ikke rammesat af formelle planer, men ydes i forhold til ad hoc situationer.

11. Stationære computere og laptops er dagtilbuddenes primære digitale værktøj. Lidt overraskende angiver kommunerne, at 58 % af dagtilbuddene anvender mobiltelefoner. Men om disse er til administrativ eller pædagogisk brug kan undersøgelsen ikke dokumentere. Lidt mere end 1/3 af de kommunale forvaltninger har intet kendskab til dagtilbuddenes digitale udstyrssituation.
12. Kommunerne stiller primært krav til institutionsledernes digitale kompetencer. Der stilles generelt ikke krav til andre medarbejderes digitale kompetencer. Mere end 1/3 af kommunerne angiver, at der slet ikke stilles krav.
13. Digitale kompetencer gøres ikke til genstand for drøftelser i medarbejderudviklingssamtaler. Kun 11 % af kommunerne anfører, er det et obligatorisk tema.
14. I næsten 3 ud af 4 kommuner håndterer institutionerne selv medarbejdernes digitale kompetenceudvikling. Dette hænger meget godt sammen med den autonomi, de fleste dagtilbud er omgivet af og det forhold, at økonomien hertil også skal tages fra institutionernes rammebudget.
15. I 50 % af kommunerne har mere end halvdelen af alle dagtilbud en hjemmeside. Knap 1 ud af 4 dagtilbud har ingen hjemmeside. I en række kommuner stilles kommunens centrale hjemmeside til rådighed for det enkelte dagtilbud.
16. I ca. 2 ud af 3 kommuner finder man det hensigtsmæssigt at digitalisere det administrative arbejde i form af både intern som ekstern kommunikation såvel som i forbindelse med udviklingen af læreplaner. Kun lidt mere end 1/3 af kommuner finder det hensigtsmæssigt at implementere digital teknologi i det pædagogiske arbejde.
Spørgsmålet bekræfter den gennemgående holdning, at digitalisering er noget man forbinder med den administrative og organisatoriske håndtering af dagtilbudsområdet, ikke noget man forbinder med børns sociale og dannelsesmæssige udvikling. Men da de fleste kommuner samtidig ser en fordel i at digitalisere læreplansarbejdet må man konkludere, at kommunerne tænker på læreplaner som et administrativt og organisatorisk værktøj i højere grad end et pædagogisk.
17. Ca. halvdelen af kommunerne angiver at der er fremadrettede initiativer med henblik på at udvikle dagtilbuddenes pædagogiske digitale arbejde. En del af disse anfører at have igangsat pilotprojekter, som skal udmønte sig i nye planer. Halvdelen angiver at der ikke er eksisterende fremadrettede planer i kommunen med henblik på digitalisering.
18. Kommunerne angiver, at man ser digital kompetenceudvikling som et centralt tema inden for de næste 2-3 år. Specielt i forbindelse med administration og organisering af dagtilbudsområdet og dermed de ledende medarbejdere.

Sammenfatning

De fleste kommuner er optaget af tidens digitaliseringsinitiativer. Kommunerne tænker imidlertid primært digitalisering som et administrativt værktøj, hvis potentialer retter sig mod den organisatoriske styring af området. Implementering i dagtilbuddenes pædagogiske miljøer lader iflg. undersøgelsen ikke til at have samme opmærksomhed og børns digitale mediedannelse og kritisk analytiske kompetenceudvikling overlades generelt til det nære

miljø i form af den enkelte institutions udviklingsinitiativer med alt hvad deraf følger i form af uensartethed og tilfældighed i kompetenceudviklingen.

Erfaringer fra for eksempel folkeskoleområdet viser, at en sådan politik fører til en meget lav digital implementeringshastighed og andre undersøgelser (f.eks. E-learning Nordic 2006) dokumenterer, at såfremt der ikke indføres organisatoriske krav og disse tydeliggøres i handle- og strategiplaner, vil der være tendens til at den digitale udvikling kommer til at gå meget langsomt. Omvendt er det positivt at kommunerne er opmærksomme på ledelsernes digitale kompetenceudvikling, da de ifølge samme undersøgelser er en afgørende parameter for institutionernes udvikling. Men spørgsmålet er i hvilket omfang kommunerne tænker digital ledelsesudvikling som en administrativ opkvalificering eller som en pædagogisk. Den digitale udviklingsproces bør omfatte begge områder, men svarene fra blandt andet spørgsmål 12 og 16 tyder ikke på, at dette er tilfældet.

Overordnet set bør kommunerne igangsætte initiativer, der har til opgave at være drivkraft for en nødvendig digitaliseringsproces, der har til hensigt at styrke børns kritisk analytiske mediekompetencer i dagtibusområdet pædagogiske miljøer. Først når dette er opnået kan uddannelsessystemet senere profitere af et højere socialt- og alment dannelsesniveau hos førskolebørn og bygge videre på de læringspotentialer, der er indlejret i anvendelse af moderne informationsteknologi.

Anbefalinger:

Professionshøjskolen UCC anbefaler på baggrund af undersøgelsen at:

- kommunerne etablerer handle- eller strategiplaner for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene med henblik på at udvikle børns kritisk analytiske medieforståelse og digitale færdigheder – eller kort sagt - digital dannelse
- udvikling og dokumentation af læreplaner digitaliseres og implementeres i dagtilbuddenes pædagogiske arbejde med henblik på at udvikle børns mediekompetencer og digitale dannelse
- børns digitale kompetencer gøres til et fokuspunkt i læreplanerne på linje med deres sociale, motoriske, sproglige udvikling, arbejde med kulturelle udtryksformer mv.
- der stilles krav til dagtilbudspersonalets digitale kompetencer – ikke mindst ledernes
- der udarbejdes formelle planer for det pædagogiske personales efter- og videreuddannelse
- digitale kompetencer og udviklingsprojekter gøres til obligatorisk tema i medarbejderudviklingssamtaler
- kommunale forvaltninger er opmærksomme på digitalisering i dagtilbuddenes pædagogiske miljøer i samme grad som i de administrative rutiner